WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

СРПСКИ СИОН

Год. X. Број 50.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК: Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК: Протопрезвитер Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 10. децембра 1900.

Проповед

на Св. Николу.

Говорио: **Григорије А. Николић**, парох Иришки.

Опомињите се својих учитеља, који вам казиваше реч Божју; гледајте на свршетак њихова живота, и угледајте се на веру њихову (Јевр. 13. 7.)

Како су апостоли говорили оно, што им је Дух Сети казивао, то су послушна деца цркве дужна да примају реч њихову као од Бога, дакле као закон, па те речи да обраћају у дело.

Отуда бива да се обично свечано спомињу они учитељи, који су одазвани Богу; спомињу се као учитељи хришћански, па и сад кад нас не уче више речима, уче нас примером својим.

Неки су учитељи посијали мудрост речима, а неки су другим даровима духовним узвисили славу цркве Христове.

На данашњи празник спомиње се учитељ и свештеноначалник св. Никола, који се одликовао особито вером и ревношћу у вери.

Опомињите се њега тако, да би се при том поучили, да и сами подражавате му *ревношћу у вери.*

И тако послушајте проповед моју, јер ме ревност данашњега Светитеља ободрава да говорим о ревности и о подражавању.

Ревност је, браћо, духовни огањ.

Као што мудрост светли у уму; као што љубав загрева срце: тако ревност, снажно деловање оних двеју сила, запламти цело биће, у коме се она налази. Она се појављује у њему напрегнутом силом, која све, што се може да покори, моћно управља својој цељи; што је способно очишћења — очисти, што је смешано раздељује, нечисто и труло поруши, а оне, који се противу ње боре, побеђује и порази. Тако ревност самога Бога претпоставља апостол говорећи, *да ће ревност огња да поједе оне, који се противе* (Јевр. 10, 27).

По овоме ревност човека у одношају к вери таково је својство и расположење духа, по којем човек са пламеном жељом и најживљим деловањем труди се, да истиниту веру, коју је он познао и заволео, сачува, распростраии, да очисти од смесе сујеверства и саблазни, и непријатеље њене

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

да умекша, да обрати, или да их доведе, да јој не могу шкодити.

Ревност у вери, то је *глад и жеђ правде* у вери, која у колико нађе праву веру, у толико се насити и благује; а кад не нађе праву веру, или је види да је ослабила нерадом и немаром лажних Хришћана, види је да се колеба раздором, да јој грози беда, онда потроши самога ревнитеља.

Тако апостол Павле ревнујући по Израиљћанима *ревношћу Божјом*, побуђен је био казати *да би он желео да сам буде одлучан од Христа, за браћу своју, која су му род по телу* (Рим. 9. 3); а тако рече стога, да би их побудио, да верују у Христа.

По овоме и по сличним примерима, неки, може бити, мисле, да ова света ревност није општа, и да није свагдашња обвезност, но дар, који се даје с више по благодати не многима, на неки особени случај, кад необичне опасности вере то исказују, ради одржања и утврђења њенога.

Не ћемо да говоримо о онима, који су охладнели у вери толико и тако, да не извршују ни обичне, од свију признате обвезаности њене; нити ћемо тражити ревности вере код оних, код којих нећеш наћи ни саму веру, а камо ли дела.

То су људи под именом Хришћана, који су слушали учитеље своје, кад су им говорили реч Божју, али нису ту реч срцу примили, па стога у њих и нема утврђене вере, нити ревности у вери.

Но да расмотримо поближе и пажљивије, не ћемо ли наћи ревности и међу преко потребним обвезаностима нашим.

А може ли бити веће обвезности од оне, коју нам је сам Бог одредио у десет заповеди?

Ово тражим ја и закона ревности, и ово тражење није потребно даље простирати од прве заповеди: *Ја сам Господ Бог твој, не мој имати других богова осим мене.*

Чујете ли у овим речима, поред заповеди вере и љубави, заповед и ревности?

Слушајте и разберите добро.

Кад небески законодавац проглашује себе Господем и Богом, он изриче своју власт и иште од нас покорности; изриче своје величанство и ставља нашу побожност пред њим.

Шта изјављује Он нама у себи, ако не љубав и шта побуђује у нама к себи, ако не љубав? Јер може ли се исказати пуније љубав, кад се каже: *Ја сам твој.*

И тако ево ти заповести љубави. А шта даље?

Немој имати других богова осим мене.

Шта значи ово, ако не то, да Бог установивши између себе и човека свезу љубави, жели да га укрепи и узвиси тако и толико, да би ова љубав истисла сваку другу љубав, која не би била с њом сагласна, и њој неподчињена, или што такођер открива своју ревност, и ревност нам заповеда?

И тако ево вам заповеди ревности!

Тумачење ово није измишљено, него самим Створитељем изречено и заповеђено: *Јер сам Ја Господ Бог твој, Бог ревнитељ* (2. књ. Мојс. 20, 5).

Из овога није тешко разумети, да обвезаност има сваки човек, да буде ревностан спрећу Бога и спрећу вере, као и то, да се обвезаност ова простире на сва времена и случајеве.

И будући је заповед ревности, коју је сам Бог дао, свезана са заповешћу љубави к Богу, то ова заповед остаје света и од те не може се искључити нико.

* * *

Пример ревности спрећу Бога и вере оставио нам је између осталих и главар свештенички и чудотворац св. отац Никола, којега успомену данас славимо сећајући се његових врлина.

Као што мати црква признаје врлине његове, приписујући му да је он оставио правило вере, углед кротости; да је учио и оставио како се ваља уздржавати од страсти и од светских жеља; да је смеран био и смерношћу својом да је заслужио код Бога велику милост; да је добротвор био и у сиромаштву живио, само да би потребнима помоћ указао, па да је стога стекао код Бога богату милост.

Св. отац Никола није гледао на благо ово земаљско: на сребро и злато, него је

www.uvrs.rs

добро разумео речи Соломунове: *хоћеш ли бацити очи своје на оно, чега брзо нестаје? Јер начини себи крила и као орао одлети у небо* (Прич. Солом. 23, 5).

И по томе он је упро очи своје на онога, у коме је смештено сво благо: он се држао речи Давидових: *Очи су свију управљене Теби, Господе* (Псал. 145, 15).

На подчињене своје имао је св. отац Никола пажљиво око, па је стадо своје чувао, као добар пастир, од сваке лажне науке, којом би се могло поцепати стадо његово.

Св. отац Никола пазио је добро на очи своје, да не би опазиле што, што се не би слагало са одличним чином његовим; он је уздржао тело своје неокаљано, и душу своју чисту.

Спроћу сиромаха, бедних и невољних имао је милосрдно око; може се рећи, да је био слепцима око, хромима нога, отац сиротама.

Он је био грешницима око, онима, који љубе дела таме, па их је он осветлио и из неваљалства извукао, и од безбожних дела спасао.

Он је био нога хромима, т. ј. онима, који не живе по закону Божјем, и овима је оставио пример, како ваља за њим ићи.

Он био отац сиротама, и ни један дан није прошао, да не би учинио дела љубави хришћанске, да не би беднима и невољнима притекао у помоћ.

Он је распродао очевину своју и раздао новац сиротама.

Као што је Син Божји постао сиромахом нас ради, тако је и св. Никола ради Бога постао сиромахом.

Св. отац Никола не само да је радо слушао реч Божју, него му је и највеће настојавање било, да грешнике и заблуђене поуком својом изведе на прави пут.

Његове уши биле су увек отворене онима, који су науке потребовали, који су помоћи тражили, који су у невољи издисали.

Код њега је сваки овај био услишан.

Св. отац Никола мрзио је сваку излишност у јелу и пићу; он је од младости своје уздржљив био и вежбао се у посту.

Он је чезнуо само за хлебом речи Божје, и за св. тајном. Он је с Давидом свагда вапио: *Господе, онда ћу бити засићен, кад дође величанство твоје.*

Срце Исусово беше пуно љубави и милосрђа, па и св. отац Никола имао је пуно срце милосрђа. У младости својој већ је чинио дела милосрђа; то сведоче толике сироте, којима је после смрти својих родитеља имање своје поделио; то сведоче они, који су се налазили у погибији на води, и које он ослободи молитвом својом; то сведоче они, који су криво оптужени били код цара Константина, па их он молитвом својом ослободи.

Оваком врлином украшеном св. оцу Николи даде Господ Бог власт и силу да чини чудеса, болести да лечи телесне и душевне.

Драга браћо моја! Данашњој проповеди својој узедох основ изреку и науку апостолову, *којом нас опомиње, да се сећамо својих учитеља, који нам казиваху реч Божју.*

И ја сам за дужност своју сматрао, да вам споменем дела и живот дивнога учитеља и чудотворца св. оца Николе.

Али св. апостол остави нам још и ту поуку: *гледајте на свршетак њихова живота, и угледајте се на веру њихову.*

Ако ћете, браћо, да се угледате на дела и на живот св. оца Николе, имаћете углед вере, углед љубави, углед милосрђа, углед уздржања и сваке врлине хришћанске, и то вам може служити за правило живота вашег хришћанскога.

И овако живећи по примеру св. оца Николе, чистом и неизменљивом ревношћу можете надати се, да ћете имати приступа у царство Божје.

Угодниче Божји, Архипастиру и чудотворче св. оче Никола! Тебе молимо, да нас не оставиш грешне без помоћи твоје.

Посредуј за нас код свемогућега Бога, да нам милост своју очинску не украти.

Научи нас ходити стазама својим, како би заслужили милост Господа Бога нашега.

Испроси нам опроштај грехова наших.

Погледај нас Светитељу, смилуј се на нас, сачувај душе наше од свакога зла нагона.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Усели у срца наша врлине твоје, да нас сачувају на правоме путу твоме.

Буди помоћник наш, заступник наш, оче преподобни!

И учини да лице наше тражи Господа, као што си и ти тражио. Амин.

1900.

О тајни причешћа и о свршавању Литургије.

Превео: **Григорије А. Николић**, парох Ирински.

(Наставак)

Одсек V.

О честицама, које се ваде на проскомидији, и у опште о помињању верних на литургији.

Могу ли када ђакони вадити честице на проскомидији место свештеника? Кад на име и у које време службе верни ваља да дају на честице? Могуће ли се вадити честице после великога входа? Шта ваља чинити са споменицима, који се дају ради вађења честица после освећења св. дарова? Могу ли вадити честице свештеници, који не служе, и како они треба да чине то? Могу ли се вадити честице у част и спомен којих других светих, осим назначених у чинопоследовању проскомидије? Кога је на име од верних потребно и могуће помињати на литургији? Може ли ђакон помињати кога на литургији без предходне дозволе свештеника? Је ли могуће молити се Богу на служби за самовољне убијце и кажњене преступнике? Шта ваља чинити у том случају, ако би се са дискоса кад просуле честице? О тежини греха оних, који по немару или из другог којег узрока не мећу у чашу све честице, које су се извадиле на проскомидију, не покружавају их у св. крв по уставу? О нарочитим молитвама ради употребљавања на проскомидији сходно разним потребама и нуждама верних.

§. 84. Ако ђакон служи са свештеником, тада он ни у каквом случају нема права свршавати каква год дјејства, која се односе ка проскомидији и која свршава свештеник, а тим мање вадити честице за живе или умрле на литургији (Номокан. при вел. Треб., пр. 214, Konstitut apost. lib. VII. стр. 46. Печерск. кормч. ч. 1. и 20 наобор.). Место тога, по обичају црквеном, ђакон може само помињати, кога жели, но честице за помињане води само свештеник. Осим тога ђакон има право помињати, кога жели, на сугубој јектенији (за здравље) и на јектенији за упокојној, но и то у осталом не иначе, већ са знањем служећега с њим свештеника, да самовољним помињањем не произведе какав неред или забуну при свештенослужењу. Само за време појања: **Достойно есть** или другога кога ирмоса, ђакон може тајно помињати „које хоће живе и мртве“, по уставу црквеноме слободно, не питајући никога за дозволу.

§. 85. Свештеник је дужан поучавати парохијане, да се обраћају с молбом о вађењу честица̑ само за време проскомидије, до почетка литургије.

У осталом у случају потребе, свештеник може вадити честице и после тога све до самога великога входа, нарочито кад служи с ђаконом и има слободно време од читања молитава̑, особито за време читања апостола (но никако не јеванђеља, на ком је свештеник дужан свагда стојати на свом месту, макар служио и с ђаконом), такође̑р за време велике и сугубе јектеније, и, најпосле, за време херувимске песме до почетка великога входа, по прочитању извесне молитве: **никтоже достоинъ ѿ сказавшихъ сѧ**... У ту сврху не треба сваки пут да открива дискос већ може вадити честице на лжицу, и за тим пажљиво из ње изручити их на дискос, подигавши мало дарак на њему тако, да се не би скинуо са свим, но само да има места да се протури лжица с честицама.

§. 86. За овим помињање верних, као дјејство, које се односи властито к проскомидији, никако не треба да буде продужено даље од времена пренесења св. дарова̑ са жртвеника на престо. У случају чије молбе за помињање лица после великога входа свештеник може чинити то, и не вадећи частица против устава и обичаја црквенога. него само прочитавајући добивене читуље за време појања: **Достойно есть**... или ирмоса, кад се по уставу прописује у нас по други пут помињање живих и мртвих на литургији (види: **чинъ литѵрг.** нарочито Василија Вел).

§. 87. У неким местима, особито у већим манастирима и црквама, где се у извесним данима скупља много народа, ради вађења честица за живе и мртве, по жељи верних, осим служашчаго јереја, одређује му се још у помоћ други јереји, који ради тога обично мећу на себе епитрахиљ и макар једну наруквицу на

једну руку. Само собом разуме се, да вађење таковних частица ваља да се свршава не друкчије, но на жртвенику; на другом месту вадити их безусловно се забрањује, и при том не даље но до великога входа, као што смо казали више (§§. 85, 86). После тога вађење честица сасвим се прекида, и желећи давати на њих приносе ваља да се одгоде до идуће службе.

§. 88. У неким местима (у Малој Русији на пример) обичај је, да они који болују од грознице обраћају се ка свештенику с молбом да изваде на служби осим обичне треће просфоре просфору другу у част св. девет мученика Кизичких (Теогнија, Рута, Антипатра, Теостиха, Артема, Магна, Теодота, Тавмасија и Филипа, априла 29) у потпуној нади, да ће Господ по молитвама ових угодника спасти болнога од недуга. Свештеници су дужни са предострожношћу да се односе к овом обичају и да убеђују своје парохијане, да га не труде сличном молбом, јер 1.) за то нема никакве основе ни у уставу ни у пракси црквеној и 2.) обичај тај у основи својој има вид сујеверја. Место тога свештеници могу вадити обичне честице из просфоре за живе, учећи кога треба, да су оне баш главним начином и делотворне по учењу цркве; а светима се могу служити молбани пред почетком или по свршетку литургије, пазећи по згоди времена или у сагласности са онима, који моле.

§. 89. Што се тиче помињања простих верних, то из живих православна црква наша помиње на литургији у опште све хришћане, кога год они вероисповедања били (Правосл. Исповед. ч. 1., одг. на пит. 92), а од умрлих она се не моли за неверне (јеретике и расколнике), него се моле само за *православно умрле верне* (Симеона Солунсхога, гл. 94; Правосл. Исповед. ч. 1. одг. ва пит. 92). Осим овога и из броја самих умрлих у православљу код нас није такође примљено приносити бескрвну жртву за самовољне убијце (Тимот. Алексан. пр. 14. Упор. Номокан. при велик. Требн. стр. 178), и за људе, који умру злонамерно и хотимице без покајања, не пазећи на то, да им ништа није пречило примати га, и у опште за јавне безбожнике, који одричу биће Божје, Промисао Божји и т. слич. (Упореди: **Правосл. Догмат. Богословіе Преосвящ. Макарія**: „о Богу као Судији свакога човека посебице, XI).

Што се тиче начина помињања верних на проскомидији и у опште на литургији, то осим помињања извесних блиских свештенику лица, које он свршава на памет, оно се већим делом код нас изводи по нарочитим записцима, (читуљама), које се нарочито за ту сврху дају свештеницима. Но у том односају особито леп обичај налазимо у цркви румунској, у којој свештеник, помињући добивена имена на проскомидији, у то исто време даје знати сакупљенима у цркви, да би они такође помињали при том своје родитеље и рођаке, како живе, тако исто умрле, а сам у то време тихо моли се: „**помяни Господи**“. То је, без сумње, древни обичај и као такав, и у опште по суштини својој, он у свима односајима заслужује подражавања, — и нама остаје само пожелеги, да би обичај тај нашао себи последователља и у нашој пркви, као што је и у Румунији (Крат. излож. канон, права, Андреа Шагуни, митропол. Румун, стр. 66).

§. 90. Што се тиче посебице самоубијца, који скончаше не у повређењу ума и стога неудостојени хришћанскога погреба, но о којима рођаци или другови зажеле молити се пошто по то и о том не би престајали обраћати се с молбом к свештенику, то ради умирења потрешених срдаца њихових свештеник може саветовати им да се обрате по том поводу к епархијском архијерају и за тим већ радити сагласно нестављању и наредбама последњега. Друго је питање на рачун кажњених преступника, који скончаше после исповеди и св. тајне причешћа у нади на опроштење и милост Божју. По молби најближих другова или рођака свештеник може скромно помињати их на проскомидији. Али свршавати за њих, као и за самовољне самоубијце, свечане заупокојне литургије, такође гласно помињати њихова имена на заупокојној јектенији, с панахидама и т. слич. ради саблазна народнога, и из уважења ка строгоме суду црквеном и грађанском, забрањује се то ни пошто чинити (Номокан. при вел. Требн. пр. 178).

Само собом разуме се, да у оним случајевима, кад свештенику дају на помињање за лица, која посташе самоубијпама, или о другим сличнима, и свештеник нема о том никаква знања, то помињање таквога рода остаје на одговорност оних, који дају помињати и судиће се тамо, на суду Божјем.

WWW.UNILIB.RS УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

§. 91. У нашем номоканону, што се налази при великом требнику, има правило, да ако по немару свештеника или ђакона звездица некако падне с дискоса, то допустивши дужан је тада бити безпослен (т. ј. да се уздржава од свештенослужења) барем у току осам дана (Номокон. пр. 159). Ма да се правило то у данашње време и не свагда приводи к деловању, но из њега се јасно види, какву предострожност треба да имају свештенослужитељи нарочито у време преношења св. дарова са жртвеника на престо. Тако овда-онда може бити, да при падању звездице све частице, стављене на дискосу, могу пасти и просути се тако, да их је кад-што шта више тешко сабрати. У таком случају свештеник и ђакон дужни су употребити све своје старање, да по могућности саберу и ставе опет на дискосу све честице, које су пале с њега.

§ 92. Најпосле, сви свештеници дужни су свагда строго и непроменљиво пазити, да би све честице, извађене на проскомидији и за време литургије, за живе и мртве, а такођер и у част св. угодника Божјих, биле погружене сваки пут у св. крв у чаши без оклевања. Ради тога, ако свештеник има основа очекивати, да ће бити много честица на служби, то је он дужан служити по могућности на већој чаши и зготовљавати у њој колико је могуће више крви Господње, или пак из добивених просфора вадити честице што је могуће мањега облика или пак за целу читуљу прочитаних имена вадити једну частицу, као што се чини за пророке, апостоле и др. да би за тим могао сместити све у тој чаши без најмање сметње. Остављати при том честице несасуте у чашу и неомочене у крви Господњој, или пак сипати у њу тек део један, а друге остављати или употребљавати без опћења њихова са св. чашом — грешно је; јер тиме свештеник лишава благодати Божје оне, за које су те честице положене, а по овоме, разуме се, и дужан је потпасти за ово суду не само Божјем, него и људском — од власти епархијске.

Ка свему овоме сматрамо преко потребним додати, да у нашој цркви осим обичнога помињања верних на проскомидији са општом молитвом: **Помени „Господи НН.,“** има и јесте обичај присјединити к томе још особите неке молитве сходно разним нуждама и потребама верних, које (молитве) се у старим служебницима тако и називају „собраніемъ благопотребныхъ моленій... на проскомидіи употребляемыхъ“. По уставу те молитве треба прочитати у оно време, кад свештеник свршава помињање датога лица, које се обраћа к њему с молбом да се помоли за њега по једној или другој потреби, — и при том тако исто свештеник је дужан вадити и полагати за њега частице „чинимъ въ своемъ рядѣ на святомъ дискосѣ“, као и у обичним околностима (Упор. слѫжебн. Лѣвовскїй 1666 г. Ектенїи благопотребн. стр. 1. наобор).

Има још осим тога у старим служебницима особитога рада „ектенїи благопотребныя“, које се заједно са нарочитим апостолима и Јеванђељима стављају ради произношења на литургији, као и поменуте више молитве. Но о њима казаћемо опширније (у другом делу), кад будемо говорили у опште о разним молебствијама и другим свештенодјејствима, која се свршавају по особитим нуждама и потребама верних.

(Наставиће се)

Извештај епархијских власти Пакрачких.

(Наставак)

Вођење надзора над црквеноопштинским и манастирским фундацијоналним имањима, ревизија манастирских и суперревизија црквеноопштинских рачуна; дозволе за веће оправке цркава, гробља, парохијалних домова и тима принадлежећих зграда.

Надзор над црквеноопштинским фундацијоналним и покретним и непокретним иметком вршио је потписани у првом реду преко окр. протопрезвитера, који су о годишњим црквеним визитама имали да се нарочито увјере и о стању иметкa црквеноопштинскога, и о пронађеном да овамо подносе извјешћа, на темељу којих су издавана сходна ријешења.

О стању покретнога иметкa манастирскога увјеравао се потписани из годишњих прорачуна и закључних рачуна, а о непокретноме од случаја до случаја тражећи извјешћа и обавијештења од дотичних настојатеља, и пазећи, да се ништа не догађа са манастирским иметком без знања и одобрења одавде.

Год. 1897 обављено је инвентарисање цијелога у епархији покретнога и непокретнога

www.uniuc.rs

иметка, фундуса инструктуса, вриједнога и драгоцјености за све црквене општине и манастире. Два примјерка тих инвентара отправљена су високославном саборском одбору, један овдје задржан, а по један враћен дотичном тијелу с налогом, да и у будуће крајем сваке године има унијети евентуалне промијене у иметку, као додатак к првом инвентару, и те надопуне, дотично извјешћа, ако промјена нема, да овамо крајем године подносе, а одавде се поступало с истима, као и са првима основнима инвентарима. По инвентарима тима приказује се цјелокупни покретни и непокретни иметак свих манастира у вриједности од 235.695. ф. 39 нов., а свих парохија и црквених општина од 1.635.113 ф. 98 нов. Мало кашње по обављеном инвентарисању састављен је и епархијски шематизам.

Трошак штампе подмирен је из црквено-народних фондова, а мање награде за пријепис подмирила је епархијска благајница наша. Крајем 1898. и 99. надопуњен је и исправљен је исти шематизам према тадањем стању, које 1899. исказује, да у 102 општине живи свега 124.567 душа, што према броју 1898. г. показује вишак од 960 душа. Прираст показује се у протопрезвитерату: пакрачком за 398 (1898. за 56), бјеловарском за 208 (1898. за 90), сјеверинском за 345 (1898. за 171); новоградишком 22 (1898. за 121), вочинском за 8 (1898. за 46), а опадање у трештеновачком за 21 (1898. за 140).

Што се тиче ревизије, односно суперревизије рачуна, манастирски су рачуни у главном тачно и на вријеме ревидирани и поднашани високосл. саборском одбору на суперревизију. Суперревизија рачуна црквених и црквено-општинских међутим је за неколико година била у заостатку, те се тек ове године могло све сустићи и у ред довести. Разлог је заостатку томе у помањкању посленика у канцеларији епархијској, а и други посао канцеларијски у новије доба толико се нагомилао, да један концептуални чиновник поред редовнога посла није никако могао доспијевати и на суперревизију рачуна. Зато тек, одкако у новије доба раде у канцеларији два пероводна чиновника, могло се уз припомоћ и канцелисте пријећи поред осталога посла и на суперревизију рачуна. Покушавало се у прво вријеме, не би ли суперревизију могли обављати поједини чланови епархијске управе, али послије првих покуса морало се од тога одустати, јер се није показало сходним ни поузданим таково испомагање. Зато не буде ли могуће уздржати појачано особље канцеларијско, није никако наде, да би се успостављени ред у цјелокупном послу канцеларијском могао и надаље одржати.

Иначе и ако немамо као у другим епархијама милиона иметка, ипак је тачно и савјесно вођење суперревизије рачуна преко потребно и за очување ово сиротиње што је имамо. Јер ријетка је и градска црквена општина, гдје има интелигенције, да није било какве неправилности у руковању с црквеним иметком, а колико је неповољније онда стање у многим црквеним општинама по селима, гдје су јако ријетки људи са квалификацијом за председника и туторе. Не може се рећи, да би у таковим општинама било хотимично малверзације, али о рачуноводству у таковим приликама тешко је и говорити. Зато тешко се иоле замашнија манипулација сврши у таковим општинама без метежа и штете. Али још је понајгоре и најтеже гледе руковања са готовином скоро у свима црквеним општинама, нарочито ако се не води најтачнија и најстрожија контрола, а то зло поглавито бива код давања и улагања готовине на приплод, јер узалуд су и најстрожије опомене и опћените наредбе, да се новац улаже у поуздане новчане заводе или узајмљује уз пупиларно осигурање, кад народ у већини не ће без репресалија другчије, но новац издаје на приватне зајмове међу собом, прн чем се на пупиларно осигурање зајма ријетко кад помишља. Кроз такову манипулацију у хиљаде иде губитак на камати, јер се такова ријетко гдје уредно плаћа, а обично из године у годину вуче се и главница, док и она не пропадне. Потписани је и поново издавао најстрожије наредбе, да се новац има улагати у новчане заводе, а у даном случају и кажњавао оглушнике, али гдјекоји зајам буде издан и без знања и одобрења средишње власти, те му се у траг уђе, кад већ дође до губитка, и кад се већ не може ни поступити против оних, који су га издали. Зато је строга и редовна суперревизија рачуна преко потребна, јер се њоме много зло за времена спријечи. Ради што тачније суперревизије рачуна издана је у најно-

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

више доба наредба, да се рачуни на преглед подносе инструирани са свима прилозима.

(Наставиће се).

Интерконфесионални закон.

И ове је године било *речи* о интерконфесионалном закону, ондносно уређењу интерконфесионалних одношаја у Тројединици, и то најпре у прорачунском саборском одбору дана 9. (22.) новембра, и у саборској седници дана 28. новембра (11. децембра) о. г.

У прорачунском одбору говорио је посланик Ђура пл. Ђурковић, а у сабору др. Светислав Шумановић.

Г. Ђурковић истицао је по тринаести пут потребу тако званог интерконфесионалног закона.

Он позна расположење и сабора и владе већ из изјава прошлих година, па с тога не жели на ново провоцирати обећање или изјаву владе, али му се чини, да је баш услед неких појава од последњег доба неопходно нужно, да се потреба таковог закона на ново истакне. Закон, који уређује одношаје међу разним вероисповестима, одговара духу столећа, захтевима слободе свести и вероисповести, а у интересу је државне управе и свих конфесија, — разуме се и римокатоличке; дакле би само обзири назадњаштва и верске мржње могли захтевати, да се при данашњим неуређеним одношајима остане, да се и даље шире неправде и задјевице међу вероисповестима, да и надаље остану власти у том неугодном положају, да нема законитих, бар не данашњему времену одговарајућих установа, па се много пута може само да ради по прописима већ давно минулих времена.

Преузвишени госп. *бан гроф Куен Хедервари* истиче, да и влада осећа потребу да се то питање уреди, али у том питању морала би се познати становишта разних конфесија, која би се морала у склад довести, јер без тога склада је решење питања немогуће, а да не би настале друге недаће, но што су данашње, које су напокон врло осамљене, те су ограничене на врло мален круг. Конкретних предлога нема ни с које стране, како да се то питање уреди, па за то треба чекати, док се мисли конденсирају, жеље попримe конкретне форме и тако ствар за успешно решење дозре.

У саборској седници рекао је др. Шумановић у том предмету ово:

Нема сумње, високи саборе, да неуређени односи у једној и другој вероисповести, римо католичкој и православној, једнако земљу терете. Ја сам имао част пре две године у сабору ово питање разложити, имао сам част изнети закон, на темељу којега се у том питању код нас суди. Моје је уверење, не мислим да га морам нарочито доказивати, да зак. чланак 26. од г. 1631., тако звани протестантски закон и патент од год. 1882. нису закони, који модерном схватању у опште одговарају, а не одговарају нити најмање становишту темељних закона угарских и наших, на којима организација српске цркве код нас почива и којима је равноправност једне и друге вероисповести потпуно изречена.

Ја знам врло добро, да је судовање на овим старим одредбама основано само на нужди, јер других закона нема, али знам и то, да се притисак тих закона осећа у целој земљи једнако и да ти закони не делују добро ни за једну ни за другу цркву, ни за потребно заједништво људи, становништва и народа, које је судбина у прошлости и за будућност у једну заједницу свезала. Ја не ћу говорити само са становишта своје цркве, ја не ћу да истичем душевни притисак, којем је изложен човек, који у свом породичном кругу и на својој савести и верском чувству стално осећа притисак потчињености, кад се покорава постојећем судовању.

Ја ћу покушати ствар разложити са становишта римокатоличке цркве. Ја држим, високи саборе, да судовање на темељу ових старих закона, не одговара ни правилно схваћеној политици римокатоличке цркве. Прираст верних, што га имаде римокатоличка црква, из мешовитих бракова, тако је незнатан, тако мален, да користи од туда управо изчезавају, према губитцима, који услед постојеће опреке настају. Осећај запостављености код Срба православне вере, који сачињавају знатан дио становништва, више наноси самој римокатоличкој цркви и њеној политици штете, но што имаде користи из мешовитих бракова, и ја мислим, да би интерес саме цркве изискивао, да се тај осећај сбрише, тим више, што је положај те цркве осигуран, већ тиме, што њој припада већина народа.

Ја држим, високи саборе, да политика римокатоличке цркве и начелно не би имала бити против тому уређењу, већ ради тога не, што је та ствар и целој Јевропи, где су римокатоличке већине огромне на темељу равноправности једне и друге конфесије уређена. И само смо ми,

WWW.UNILIB.RS

високи саборе, једина земља под жезлом Њег. Величанства, у којој та ствар није уређена. Све остале земље имају проведену равноправност.

У Далмацији имаде само 80.000 православних Срба, па је и тамо то питање већ решено. И ако је то у Далмацији, у тој тако строго римокатоличкој земљи, која имаде клира размерно више, него иједна земља у Јевропи, ако тамо никакве неприлике није ради тога било, што би могло сметати, да се и код нас то питање уреди?

Црква православна и римокатоличка имаду посве једнако становиште у интерконфесионалном питању, те не има једнога православнога свештеника, као ни римокатоличкога, ни у опће ни једнога човека, који стоји у свези с једном или с другом црквом, који би у том питању стајао на не знам како великом либералном становишту.

Једни и други иду напросто за тим, да своје одношаје на темељу прописа једне и друге цркве који су у принципу потпуно једнаки, коначно уреде. Јер не има сумње, да би једно опћенито са становишта либералног уређење тога питања изазвало једнако клир православни као и римокатолички.

Ради се само о том, да се односи једне и друге цркве доведу у склад, јер и држим и верујем, да једна црква не има од потискивања друге никакве користи.

Потреба овога закона, високи заборе, осећа се на свим странама ради тога, што су посљедних година учестале притужбе на владу у толикој мери — ја то као штационирани фишкал знадем, јер имадем с таковим питањима сваки час посла. Имаде врло мало случајева, у којима не долази до интервенције владе, до тако рекућ овршнога поступка.

Ја сам уверен, високи саборе, и о томе, да и сама пракса, која те ствари изваћа, ради са неком известном оштрином.

Мислим. да би се постојећа пракса имала довести у склад са врховним начелом, које је темељним законом изречено и да би се постојећи закон, био он како оштар, морао се тумачити према уверењу постојећег принципа равноправности.

Упозорујем на ову чињеницу и молим високи сабор и упозорујем владу, да је од преке потребе, да се ово питање уреди“.

Преузв. г. *Бан* одговорио је поводом овога говора ово:

„Јах бих само желио са своје стране, да под утиском предговорникових аргумената збиља дође што пре до жуђена циља, наиме до споразумка, који је нуждан, да се получи у тако нежном питању, као што су питања интерконфесионална између разних вероисповести. И како сам имао прилике већ другом приликом споменути, нису ми још познате оне додирне тачке, које би биле кадре, да се збиља получи тај циљ, наиме, да се на темељу равноправности досадашње у том погледу постојеће уредбе респ. одношаји, да се измене другима, који би боље одговарали не само данашњим модерним захтевима, него и управо начелу равноправности. Када ћемо у том погледу боље ориентирани бити, то ћемо врло радо, да се тога посла латимо, па да се предложи законска основа, а међутим је влада и онако свагда гледала, а и унапред ће гледати, да оне неприлике, које се услед тога данашњега стања законодавства у животу у том погледу показују да их што више ублажи и штетне последице одстрани.“

Књижевни прикази и оцене.

„*Православная богословская энциклопедія.*“ Томъ I. А-Архелая col.. 1128. Петроградъ 1900.“ Изданіе подъ редакціей профессора *А. П. Лопухина.* —

Кому је познато слабо стање богословске књижевности православне Цркве, тај ће се особито обрадовати појави „православне енциклопедије“, на којој раде најбоље силе у руској богословској књижевности под редакцијом познатог руског научењака Лопухина — професора петроградске Духовне Академије. У „енциклопедију православну“ улазе чланци из ових богословских наука: 1. Св. Писмо, Библијска историја и археологија; 2. Основно, догматично и морално богословље; 3. Црквена историја — свеопћа и руска; 4. Обличавање инославних вјероисповједања, раскола и сектантства 5. Канонично право и црквено-парохијска практика; 6. Литургика, агијологија и црквена археологија; 7. Проповједништво и његова историја; 8. Филозофија и педагогика — у колико стоје у свези са богословљем. „Енциклопедија“ излази са илустрацијама. Цијела „прав. енциклопедија“ имати ће десет томова, и сва ће изићи 1905. године. — У col. 1056. говори се и о св. Арсенију, архијепископу српском,* а у col.

* Даничићево издање „животи краљева и архиепископа српских“ стр. 272. и „Живот св. Симеуна и св. Саве стр. 116. — Голубинскій крат. очер. истор. прав. церквей отр. 456. и 457. Дакле св. Арсеније није умро 1266. како стоји у „енциклопедији“. већ 1262. или 1263. г. —

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

1061. и 1062. о Арсенију Чарнојевићу патријару пећком. — Како на „прав. енциклопедији“ раде најбољи богослови — надати се је, да ће она стајати на оној научној висини, на којој слична дјела стоје у римокатоличкој и протестантској богословској књижевности. Ову пријеко потребну књигу препоручујемо нашем свећенству и свима које занима богословско-филозофска наука и живот св. цркве. Љубити Цркву може само онај, који знаде њезин живот и њезино стање.

„*Исторія христіанской церкви въ XIX. вѣкѣ*“. Изданіе *А. П. Лопухина*. Томъ I. Инославный христіанскій западъ. Петроградъ 1900. стр. 588. Дјело ово, које је издао споменути професор Лопухин, излаже историју римокатоличке, старокатоличке, протестантске и англиканске Цркве у 19. вјеку у свијем главним њезиним моментима. Богословска књижевност споменутих Цркава — такођер је лијепо и опширно изложена у тој историји. Књига је врло богата и илустрацијама најзнаменитијих људи и догађаја из црквеног живота хришћанског запада. Ово солидно дјело препоручујемо и нашим богословима и свећеницима.** Д. Јакшић.

** И „правосл. енциклопедија“, и „исторія христіанской церкви“ излазе као бесплатан прилог богословског журнала „Странникъ“ коме је годишња цијена 10 рубаља. „Редакція „Странникъ. С. Петербургъ Невскій пр. № 182.“

ЛИСТАК.

Белешке из црквено-школског и просветног живота.

У Митрополији Карловачкој.

(**Архијерејска литургија**). На дан св. оца Николаја као храмовни дан св. саборне цркве у Карловцима, служио је св. патријарх *Георгије* у истој цркви св. литургију уз многобројну асистенцију.

(**Саборски Одбор**) сазван је за 11 (24) децембар о. г. у своје редовно заседање.

(**Архидијецезалан Административни Одбор**) држао је дана 8. (21.) новембра о. г. седницу своју под председништвом Његове Светости, преузвишеног господина патријарха *Георгија*.

(**Радња епархијских власти Будимске Епархије**). I. *Конзисторија* у седници својој од 14. (27.) новембра 1900. год. под председништвом Његова Високопреосвештенства господина епископа *Лукијана*, решила је између осталих и ове предмете: Публиковаће се дотичним свештеницима и свештеничким удовицама из мохачког протопрезвитерата отпис вис. кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе, којим је дотичнима за ову годину подарило државну припомоћ. — Известиће се јерej Св. Б. у Б. о вис. отпису истога министарства, којим му је одредило годишњу награду од 140 круна за катихизирање прав. ученика у капошварској државној гимназији, и о расположењу овдашњем у предмету награде истога јереја за катихизирање православне деце у капошварском интернату државних жељезница. — Узет је на знање отпис високославног саборског одбора у предмету одређења годишње мировине из јерархијског фонда од 800 круна ј. Ал. Ђ. пароху у Б., те је исти од парохијске дужности у Б. разрешен, и иста парохија поверена је у администрацију личном му помоћнику ј. Д. М. — Известиће се ј. М. М. парох у Б. М., да му је припомоћ из јерархијског фонда у течај стављена. — Известиће се ј. Д. Р. у Ст. Б., да је упражњено парохијско место у С. другим лицем попуњено. — Упутиће се црквена општина у Ч. на поновно издавање једног црквеног стола. — Узето је на знање расположење ЕАОдбора будимског, у предмету одређења награде ј. К. Н. пароха у К. као администратора парохије у Д. Ф. — Подељен је писмени укор преко протопрезвитера ј. Ц. М., пароху у Ш. због грубог понашање у цркви спрам тамошње учитељице. — Упутиће се Г. Б. окр. протопрезвитер у М. да своје протопрезвитерске визите по могућству о ускршњим и великим феријама обавља, како би у парохији својој катихизацију редовно могао обављати. — Препоручиће се подручном свештенству ради набаве књига „Зборник, типик и речник професора Ј. Живковића и Ј. Живановића. — Позваће се ј. Ст. Ђ. п. у Ч. на поднесак сведоџбе о томе, колико би његов штоларни приход могао износити годишње онда, када би он место бира и штоле, рескриптуалну плату уживао, — те ће се у свези са том сведоџбом од вис. министарства молити ревизија већ установљене дотације тога свештеника због конгруе. — Узет је на знање извештај бпештанског сената, да се у Пешти образовала православна румунска црквена општина, те је том приликом наређено подручном свештенству и општинама, да за чланове црквене општине не смеју ни под којим условом примати Румуне, већ само Србе, и ако се у којем месту налазе, потребне им душепопечитељске функције могу вршити. — Усвојена је оставка пр. Р. Б. у М. на администрацији филијала у Л., те је иста администрација поверена ј. А. П. у ДС. — Одбијен је протопрезвитер Г. Б. са његовим призивом против пресуде ове конзисторије бр.

К. 116. зап. ех 1900. пошто против те казни, којом је у тој пресуди кажњен, нема призива. — Узети су на знање односни извештаји окр. протопрезвитера о предајама парохија у В. и П. Р. М. братству манастира Грабовца, у Б. јерeју Св. Б., у Б. јерeју Г. Ј., у Б. М. јерeју М. М. — Припуштени су к избору пароха у Б. ј. Ј. П., ј. Г. Ј. и П. Б. — Узети су на знање извештаји о прелазу из римокатоличке у православну веру Емилије Леонхардт из Ст.Андрије и Имра Капаша из Кечкемета. — Умолиће се горехваљено министарство ради одређења награде јерeју Д. Р. у Ст. Б. за катихизацију на тамошњој државној реалци. — Подељена је опомена јерeју Г Г. пароху у П. због прекршаја 49—51. §§-а дисц. правила. — Узето је на знање през. расположење у предмету забране дру. Г. Т пароху у П. служити од стране црквене општине, те молба на горехваљено министарство ради коначнога уређења одношаја те црквене општине спрам епископа дијецезана и епархијске власти. — Узета је на знање извина јерeја Св. Б. катихете, зашто није на испит позвао овоконзисторијалног повереника. — Поднеће се горехваљеном министарству допуњени податци у предмету конкруе за В. Б. и М. — Узето је на знање, да је јерeј Ј. Б. у Ч. положио испит из предмета, прописаних за IV. г. богословије и да су исти јерeј и ј. В. Х. у Л. стечајни испит положили. — Публиковаће се одлука вприч. МШСавета, којом је овострано решење у предмету одржања Дра Г. Т. пароха у П. у том звању, укинуто, те је услед тога исти од парохијских дужности у тој општини разрешен, а вршење његових парохијских дужности поверено ј. Ј. Г. у П. — Потврђен је избор архимандрита Н. Б. за администраторе православне грчке парохије у Б. — Бракоразводна молба Ст. Т из М. и И. К. из К. уступиће се конзисторијалном одветнику на фискално мнење. — Пријава ј. С. Ч. из Ст. А. и молба Ј. А. из Сг. А. против ј. Ј. П. из Ст. А. уступиће се истоме на изјашњење.

(*П. Административни Одбор*) у седници својој од истога дана и под истим председништвом решио је између осталих и ове предмете: Супституисан је за члана овога одбора В. Н. окр. протопрезвитер у Б. — Известиће се црквене општине у С., Д.Н. С., Ш., Б., Р.Г., В. С.Х., С.Т, Л., Л. и Ш. да су добиле државне припомоћи у молjену врху, свака по 200 круна. Истопредметна молба црквене општине у П. поднеће се истоме министарству са препоруком на уважење. — Известиће се манастир Г. о наредби всл. СОдбора, да вишке својих рачуна у половини свагда унесе у благајну срп. нар. црквен. фондова. — Издаће се поджупанском звању у П. тражени списи у предмету спроведене оврхе у црквеној општини у Л. — Тражиће се опширнији извештај од истога звања у истом предмету за општину у Д. С. — Узет је на знање извештај црквене општине у Б. о оправци тамошње школе и парохијског дома. — Одобрен је план, прорачун и уговор врху градње црквеног торња у Д. П. и замерено је тој општини, што је то одобрење тек по већ отпочетој градњи затражила. — Узето је на знање постављање игумана А. С. за председника црквене општине у П. и протумачено је братству манастира Г., да му за администрицију парохије у В. у име плате у готовом само 400 круна припада. — Узет је извештај оводборског изасланика протој. С. Г., о спроведеној истрази у В., те ће се тој општини издати сходна упутства. — Молба ј. Св. Б. у Б. у предмету преиначе овостраног решења у ствари његове сесионалне накнаде није уважена, те је упућен на извршење споменутога решења. — Одобрена је купопродаја $7^1/_2$ ланаца земље за црквену општину у Л. — Упутиће се црквена општина у Б. да бившем пароху потраживање његово намири. — Позваће се имућније црквене општине, да приложе на српски учитељски конвикт у Н. С. — Упутиће се црквена општина у Ш., да се у предмету дуга верозаконских приноса обрати непосредно всл. СОдбору. — Узето је на знање изјашњење Н. В-а, председника црквене општине у Б. на тужбу потпредседника М. Н. — Известиће се бележничко звање у Ж., да тражену брисовну дозволу има црквена општина правилно иставити, која ће се овде само потврдити. На захтев горехваљеног министарства поводом установљења свештеничке дотације ј. С. Ђ. пароха у Ч. упутиће се црквена општина у Ч. да свештенику свом место до сада издаванога бира и штоле има издавати рескриптуалну плату у готовом новцу. — Прорачун манастира Г. за 1900. поднеће се всл. СОдбору са објашњењем, зашто је исти са дефицитом од 846 К. 92. ф. закључен. — Није одобрен прорачун односно разрез црквене општине у Шароку и Ђуру, а одобрен је исти за црквене општине у Е. Ковину, Срп. Титошу, САндрији, Бану, Машу, Д. Сечују, и рачун црквен. општине у Срп. Титошу за г. 1899.

(**Епархијски Административни Одбор Бачки**) под високим председништвом вpреосв. господина *Митрофана Шевића*, одржао је дана 27. нов. (10. дец.) о. г. своју редовну месечну седницу, на којој је решио следеће предмете: Публиковаће се цркве-

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ној општини у Бајши решење министарства, да јој се државна припомоћ подељује. — По налогу министарства просвете снабдевен је са клаузулом одобрења трошковник, што га је црквена општина у Брестовцу молби својој ради државне припомоћи приложила. — Објавиће се подручним манастирима наредба СОдбора, да вишке прихода свога у благајну нар. црквен. фондова унашају. — Позваће се од 1896. године новоизабрани пароси, да по избору њиховом припадајуће прилоге свештеничко удовичком мировинском фонду Митрополије Карловачке исплате. — На пријаву епархијске конзисторије Бачке са установљених неких нереда разрешена је црквено-општинска управа у Д. С. И. — По замолби Епархијског Школског Одбора Бачког наређено је црквеној општини у Бајши, да оправке на школи изврши, а црквеној општини у Силбашу, да нову школу сазида. — Молба епархијског школског одбора, да се неки скупштинари и одборници у М. казне, није се могло удовољити — а извештај истога одбора, да је мандат Е. С. школског одборника у М. на замолбу Административног Одбора уништен, узет је на знање. — Услед извештаја надлежног надсолгабирова, да је становање у Обровачком парохијском дому забрањено, издана је наредба тамошњој црквеној општини, да нов парохијски дом сазида. — Известиће се СОдбор о резултату оврхе, која је у корист свештеника удовичког мировинског фонда против свештеника у С. вођена. — Ослобођен је Н. К. М. бивши перовођа у М. од потраживања тамошње црквене општине, да јој хонорар за састављање рачуна поврати. — Упућен је ј. Д. Ј. у М., да на црквено општинским седницама учествује. — Узет је на знање извештај надлежног окр. протопрезвитера, да је одлуку о потврди изабране $^1/_3$ скупштинара у Турији заинтересованима публиковао. — Са односним примедбама или без ових узети су на знање и у епархијску писмохрану стављени преписи црквеноскупштинских и управно-одборских записника црквених општина у Н. Саду, Кању, Јегри, Молу, Сентомашу, Турији, Ст. Сивцу, Лалићу, Вилову, Госпођинцима, Сомбору, Ст. Бечеју, Г. Ковиљу и Сенти. — Препис записника м. црквен. одбора у Обровцу, као беспредметан, стављен је ad acta. — Дозвољено је црквеној општини у Д. Ст. Ивану, да дуг свој за подизање нове школе зајмом отплати. — Затражена је оврха против црквено-општинских дужника у Ст. Шовама. — Издата је дозвола за брисање неистеривог парохијала, односно општинског дуга у Н. Саду, Ст. Футогу и Кању. — Одобрен је куп неке земље црквеној општини у Молу, а исто тако и промена извесног закладног земљишта црквеној општини у Ст. Бечеју. — Снабдевен је са клаузулом одобрења од црквене општине у Госпођинцима поднесени рачун за зидање оставинске капеле Саве Поповића. — Молба црквене општине Ст. Бечејске, да јој се за неку грађевину у закладу бар. Јовићке дозвола министарства издејствује, решена је на тај начин, што је црквена општина упућена, да молбу на министарство сама сачини. — Дозвољено је црквеној општини Ст. Сивачкој, да неку кућу са гувништем заједно на јавној дражби прода. — Одобрени су преко годишњег прорачуна учињени неки издаци црквеним општинама у Ст. Сивцу и Н. Саду. — Узето је за знање президајално расположење у предмету поравнања црквене општине Сегединске са наследницима С. С., а црквена општина у Ст. Сивцу позвана је, да околности намераваног поравнања свог са наследницима М. Р. претходно објасни. — Узети су са признањем на знање закључци црквених скупштина у Молу и Сентомашу, по којима се за Сантово годишње припомоћ одређује. — Одобрен је закључак црквене скупштине у Ади, по коме је за сиромашне ђаке тамошње једно стипендијско место установила — а поступак црквене општине у Сегедину и Молу, да су неким ученицима ондашњим општинску припомоћ подариле, узет је на знање. — Упућено је председништво црквене општине Брестовачке, да немирне и неуредне одборнике месне црквене скупштини пријави. — Пријава црквене скупштине у С. против председника И. Б. није узета у претрес, пошто у њој за какав год поступак није било довољно основа. — Извештај црквене општине у Парагама о крађи, што ју је син тамошњег црквењака починио — пошто је ствар та на жандарску пријаву код суда предузета — до даљега обавештаја узет је на знање. — Услед изјашњења црквене општине у М. одбијен је призив М. К. — Одобрени су избори: 13. скупштинара и 1 одборника у Силбашу, 4 скупштинара и потпредседника у Сегедину, 1 скупштинара у Госпођинцима и перовође у Ади. — Издата је пријава црквене општине у О. јер. Н. Т. на изјашњење. — Молба земљорадничке задруге Новосадске, да јој се из епарх. фонда извесна свота, као улог, изда, одбијена је. — Издато је упутство црквеној општини у Ст. Ст., како да поступа према потраживању бившега благајника јој Ђ. К. — Узет је на знање извештај црквене општине у Б. о исплати пароха јој Л. К. — Поднеће се СОдбору призив Ђ. П. у С. — Одобрени су или са примедбама натраг враћени многи црквеноопштин-

www.unilib.rs

ски рачуни — а осим тога решени су још и други неки предмети административне или рачунске природе од мањега значаја.

У Босни и Херцеговини.

(**Митрополит Бањалучки.**) Његово Величанство благоизволело је превишње именовати впречасног г. архимандрита *Евгенија Летицу* митрополитом новоустановљене дијецезе Бањалучке у Босни. Високодостојни господин *Евгеније* био је дана 7. (20.) децембра о. г. примљен у изванредној аудијенцији код Његова Величанства и положио је прописану заклетву. При полагању заклетве присуствовали су генералађутант гроф Паар и заједнички министар финанција Калај, а формулу заклетве читао је одсечни саветник Босанско-Херцеговачке владе Едуард Хоровиц.

У Србији

(**Богословија Св. Саве.**) По указу од 30 новембра о. г. богословско училиште у Београду зваће се од сада, по закону од 1896 г., *Богословија Св. Саве.* — Указом од 1 децембра о. г. постављени су на истој Богословији за професоре: *Драгољуб Поповић* и *Миленко Вукићевић.* —

(**Драгиша Милутиновић**) син славом увенчаног песника Симе Милутиновића Сарајлије напрасно је умро 3. децембра о. г. код своје родбине у Панчеву, а погребен је у Београду на новоме гробљу, уз велико саучешће. „Београдске Новине“ поводом смрти овога врлога покојника пишу ово: Дом Милутиновића задужио је много српски народ. Дед покојников беше богат трговац у Београду, који је за време првог устанка материјално помагао ствар српску, и кад она пропаде 1806. спалише му Турци цело имање у Београду. Син му Сима Сарајлија с мачем у руци борио се у другом устанку, а пером својим прославио је ослобођење Србије. Син му Драгиша беше човек племенита срца и душе. Лепо васпитан на дому, добио је одлично изображење у Немачкој, и свршивши политехнику у Карлсрује, у Баденској, он је дуго времена био чиновник министарства грађевина, а за тим професор Велике Школе. Образован и начитан, а скроман до крајности, беше Драгиша Милутиновић, веома омиљен у круговима, у којима се кретао. Као професор био је одличан, а као књижевник написао је једну подужу студију о сликарству и једно дело о техници. Драгиша Милутиновић беше велик Србин. Он беше нежан муж и родитељ, а веран и искрен друг и пријатељ. Драгиша Милутиновић преминуо је у 61-ој години својега живота, оставивши иза себе верну љубу и петоро незбринуте деце. Честитом Србину и родољубу нека је светао спомен у српскоме народу! Вечна му памет! Лака му црна земља!

У Старој Србији.

† **Митрополит Дионисије.** Великом тугом бележимо, да је Рашко-Призренски митрополит високопреосвештени г. *Дионисије* после тешког боловања преминуо у Господу 7. (20.) децембра о. г. у Скопљу. Смрт митрополита *Дионисија* је велики губитак за тамошње прилике православне српске цркве. Нека је високопреосвештеном митрополиту Дионисију лака земља и **вѣчнаѧ памѧть**!

Српски богословски листови.

Источник духовни лист за црквенопросвјетне потребе српско православног свештенства у Босни и Херцеговини. Год. XIV. Уредник: *Иларион Радоњић* јеромонах. Излази двапут и то половином и крајем мјесеца у *Сарајеву.* Цена на годину 8 К. на $^1/_2$ год. 4 К.

Весник српске цркве лист свештеничког удружења за хришћанску поуку и свештеничко усавршавање. Год. XI. Уредник: *Никола Д. Божић* парох београдски. Излази у месечним свескама од 5—6 табака у *Београду.* Цена на годину 12 К., на $^1/_2$ год. 6 К., на $^1/_4$ год. 2 К. Адрес: „Весник српске цркве“ Богословија — Београд.

Просвјета лист за цркву и школу. Год. XI. Уређује канцеларија министарства просвјете и црквених послова. Излази у месечним свескама од 4—6 табака на *Цетињу.* Цена 6 К. годишње.

Српски Сион недељни лист за црквено-просветне и автономне потребе српске православне митрополије карловачке. Год. X. Уредник: протопрезвитер *Јован Јеремић.* Излази сваке недеље у *Ср. Карловцима.* Цена на годину 8 К. за стране земље 10 К.

Гласник далматинске православне цркве. Год. VIII. Уредник: протопр. *Ђорђе Поповић.* Излази месечно на 1 табаку у *Земуну.* Цена на годину 6 Круна.

Гласник православне цркве у Краљевини Србији. Орган архијерејског сабора. Год. I. Уредник: *Доброслав М. Ковачевић.* Излази у месечним свескама од 7—8 табака у *Београду.* Цена: За цркве и манастире 15 динара, за свештенство и остале 12 дин., за учитеље основних школа 8 дин. Адрес: „Гласник“ Богословија — Београд.

ЗАГРЕБАЧКА ДОБРОТВОР. ЗАДРУГА СРПКИЊА.

Поштована господо! Драге сестре!

У Загребу полазе разне више и ниже школе 80 српске женске дјеце. Сва су та дјеца смјештена већином по приватним кућама, повјерена страним рукама. Тко познаје опасности, којима су женска дјеца изложена у великим градовима, разумјет ће бригу и страх мајке, чије се дијете у великом граду налази.

Загребачка добротворна задруга Српкиња осјећа бригу својих сестара, разумије њихово страховање, па се је стога одлучила, да прекој нашој потреби доскочи оснивањем **женског интерната** у Загребу. Намјерна је, да створи училиште, коме би женској дјеци по могућности накнадила негу материну, потпомогла школско васпитање, учвршћивала децу у светој нашој вјери православној и лијепим српским народним обичајима, држала их у кућевном моралном заиту, одгајала их за добре домаћице и вредне српске матере и тако олакшала својим сестрама бригу и умиривала их увјерењем, да су им дјеца добро смјештена.

Да ову своју намјеру оствари, потребна су задрузи велика новчана средства, већа но што задруга само смоћи може. Ми смо се при свем том одлучиле да у име Божје нашу намјеру остваримо, уздајућ се у помоћ наших сестара и цијелога српскога народа.

Висока кр. хрв. слав. далм. влада увиђајући и сама потребу, да се и за српску дјецу интернат оснује, издала нам је својим рјешењем од 20. Јуна о. г. бр. 39.914. дозволу да на ту циљ можемо купити прилоге. Служећ се овом дозволом излази задруга пред српски народ са овим позивом увјерена, да ће се народ прилозима одазвати. —

Поштованана господо! Драге сестре! Српска жена извршавала је од увијек савјесно и узорно своје дужности. Познавајући то красно својство Српкиње обраћамо се на Вас, с молбом, *да се свако у свом кругу заузмете око сакупљања прилога* и да нам својим прилогом и радом помогнете у извршавању најсветијег нашег позива, да помогнемо српским матерама одгојити ваљан, Вас и нас достојан женски подмладак.

Уздајућ се у Бога, да ће нам ово добро дјело успјети, молимо Вас, да се чим живље и чим прије посла прихватите како би још током ове године могли интернат отворити.

Новац треба слати и сва питања управљати на адресу задружне благајкиње госпође *Јелене Ђ. Поповић*. Загреб, Јелачићев трг.

Загреб 20 Децембра 1900.

Председница
Бароница Катинка Живковић
Благајкиња
Јелена Ђ. Поповић

IV. Исказ добровољних прилога
за оправку српске православне цркве у Локу, у епархији Бачкој.

34. **Горњи Ковиљ.** Скупио учитељ Мирко Магарашевић, а приложише: по *3 круне*: Тоша Нешин; по *2 круне*: Цветко Кикаш, Живан Субић, Живан Нешин, Стеван Марцикић, Живан Верначки, Ћира Марцикић; по *1 круну*: Аца Пужић. — Свега **16 круна.**

35. **Ђурђево.** По *20 круна*: политична општина. — Свега **20 круна.**

36. **Силбаш.** По *10 круна*: српска православна црквена општина. — Свега **10 круна.**

По овом IV. искаау укупно . . .		46	К. —
По III исказу у „С. Сиону“ бр. 33.		200	„ —
По II „ у „ „ „	31.	127	„ 20
По I „ „ „ „ „	23.	1699	„ 58
Камата на делимично уложени новац код Ц. Кр. Завода у Н. Саду .		23	„ 06
Укупно		2095	„ 84

у Новоме Саду 5. децембра 1900.

Управа епархије Бачке

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Бр. Е.К. 252. ex 1900. 3—3 170

СТЕЧАЈ

Расписује се стечај на парохију I. разреда у Слушници, протопрезвитерата будаштанског.

Рок компетовању траје до 14. (27.) децембра 1900.

Из сједнице Епархијске Конзисторије, држане у Плашком, 2. новембра 1900.

Михаил

СТЕЧАЈ. 175 1—3

На српској православној вероисповедној школи у Потпорњу код (Вршц а) расписује сстечај.

Плата је учитељу 800 круна, 16 круна за пероводство, слободан стан са 2 собе, комором и лепом баштом са засађеном лозом.

Дужности су учитеља, наредбом од 1872. године, рок стечају 14. јануара Свети Сава, кога ће се дана и избор обавити.

Молбенице ваља послати на долу потписаног председника.

Из седнице Црквено Школског Одбора држане у Потпорњу дана 4. (17.) децембра 1900. год.

Крста Јунгић
пр. учитељ и перовођа.

Коста Костадинов
Црквен. Школски председник.

WWW.UNILIB.RS

Ad бр. К. 1037/690 ex 1900. 173 2—3

СТЕЧАЈ.

На упражњено место систем. парох. помоћника у Шиду са платом V. разреда осим стана. Компетенти имају своје прописно инштрујиране молбенице надлежним путем овој конзисторији до укључиво 20. децембра по ст. кал. о. г. поднети.

Из седнице архид. конзисторије, држане у Карловцима 28. нов. (11. децембра) 1900

Георгије с. р.
Патријарх.

Ad бр. К. 1053/691 ex 1900 174 2—3

СТЕЧАЈ.

На упражњено парох. место Ш. разреда у Јамени. Компетенти имају своје прописно инструјиране молбенице надлежним путем овој конзисторији до укључиво 20. децембра по ст. кал. о. д. поднети.

Из седнице архид. Конзисторије, држане у Карловцима 28. нов. (11. децембра) 1900.

Георгије с. р.
Патријарх.

Ad бр. 124. и 130./М.Ш.О. ex 1900. 172 2—3

СТЕЧАЈ.

На упражњено место редовне учитељице I. и II. разреда, при овдашњој средсредњој основној женској школи расписује се стечај.

Плата је учитељици 1240 круна — у коју је и награда за повторну школу урачуната — и 160 круна станарине, с правом на петогодишње доплатке од 100 круна.

У свези са овим расписује се стечај и на ново установљено, евентуално за стално проглашено учитељско место на овдашњим селиштима Чичови, са годишњом платом од 800 круна, с правом на петогодишње доплатке од 100 круна, слободан стан и огрев. У плату је урачуната и награда за држање повторне школе. На ово место могу компетовати и мушки и женске.

Рок стечају траје шест недеља, рачунајући од првога увртења стечаја у „Српском Сиону“.

Потребним прилозима снабдевене и прописно биљеговане молбе имају се у одређеном року председништву овога Одбора поднети.

Из седнице м. Школског Одбора држане у Сомбору 30. октобра (12. новембра) 1900. год.

Стефан С. Илић
перовођа.

др. Ст. Поповић
председник МШКОдбора.

ДРУГИ ОГЛАСИ

Рипида масном бојом израђене иконе од лима waschgold позлата 7 Ф. 50 н. (или 15 круна) и месинг политирато 10 фор. 50 н. (или 21 круна).

Фор. 28, 35, 45, 50,

БРЗОЈАВ 176 1—

ХРИШЋАНСКЕ ПОЗЛАТАРСКЕ РАДИОНИЦЕ И СТОВАРИШТА ЗА СРП. ПРАВ.

ЦРКВЕНЕ УТВАРИ

ЛУЈА ТАУША

у Новом Саду, Дунавска улица, Код Златног Крста.

Због нагомиланог стоваришта продајем све

ИСПОД ФАБРИЧНЕ ЦЕНЕ.

Спустистио сам цене **целокупних одјејанија** знатно доле

пређе фор. 50, 60, 70, 90, 100,

а сада само фор. 28, 30, 35, 45, 50.

Надаље барјаке, литије, неба, стихаре и осталих свих спадајућих црквених утвари по јефтиној цени.

Мој Велики Илустровани Ценовник разашиљем франко уз пошиљку *1 круне* у поштанским маркама.

У својој радњи искључио сам обичај путујућег препродавца и то само с тога, што сам рад пошт. муштерију јефтиније послужити а и осим тога су тиме све могуће неприлике између купца и продавца отклоњене.

Молим иштите мустре за одежде, литије, барјаке, стихаре и т. д.

ТВОРНИЦА СРПСКО-ПРАВОСЛ. ЦРКВЕНИХ УТВАРИ

МИЛАНА ИВКОВИЋА

У НОВОМ САДУ, Фрање Деака трг бр. 2.

Препоручује најучтивије своју творницу слав. српским црквеним општинама и јавља да израђује строго по нашем црквено-православном типу све ствари које у ту струку спадају, а за **солидну израду** као и за **умерене цене** јамчим. Примера ради наводим овде **поједине** артиклове и цене им; као:

ОДЕЖДЕ светле од фор. 30, 35, 40, 50, до 100 фор. Одежде од правог свиленог дамаста и голдрајха од фор. 80, 100, 120 до 150 фор. и т. д. Одежде црне од 25—70 фор. — **ЦРКВЕНИХ БАРЈАКА** од фор. 20, 25, 40, 50 до 60 фор. — **ЦРКВЕНИХ МАЛИХ ЛИТИЈА** од фор. 60, 80, 100 до 140 фор. — **ЦРКВЕНИХ ВЕЛИКИХ ЛИТИЈА** од фор. 140, 180, 220, 300, 400 фор. и т. д. — **ЦРКВЕНО НЕБО** од фор. 90, до 200 фор. са чистим златом извезено на најфинијој кадифи од фор. 400—1000 фор. и т. д. — **ЦРКВЕНЕ КАДИОНИЦЕ** од фор. 12, 15. 18, 28 до 30 фор. и т. д — **ЦРКВЕНИХ РИПИДА** од фор. 10, 14, 17, 20 фор и т. д. — **ЦРКВЕНИХ КАНДИЛА** од фор. 6, 8, 10, 12, 15 фор. — **ЦРКВЕНИХ ЗАВЕСА ЗА ДВЕРИ** од фор. 6, 8, 10, 15 до 20 фор. и т. д. — **ЦРКВЕНИХ ЗАСТИРАЧА ЗА ЧАСНЕ ТРПЕЗЕ** од 12, 16, 20, 30, 40, 50, 60 фор. и т. д. — **ЦРКВЕНИХ НАЛОЊА** од фор. 8, 12, 16, 20, 30, 40 фор. итд. — **СВЕТИХ ПРАВОСЛ. ИКОНА** (по строго правосл. типу) од фор. 6, 8 до 12 фор. све масном бојом и руком израђене.

Даље част ми је препоручити преч. г. свештеницима **шешира, камилавки, ћелепуша и појасева.** — На захтевање п. н. муштерији шаљем бесплатно и **франко нацрте, мустре и прорачуне.**

90 14—28

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА
ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА
АНТОНА НОВОТНИЈА
У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — **са гаранцијом на више година** — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована **патентирана са отвореним одушкама провиђена звона,** која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем **козе за звона** од кованог гвожђа, у торњу слободно стојеће; **звона или шоље за сатове** од метала; **прављење старих звона са крунама од кованога гвожђа.** — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

52 **Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.**

На миленарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миленарском медаљом.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 8 круна, на по године 4 круне, а на четврт године 2 круне. За СТРАНЕ ЗЕМЉЕ: на годину 10 круна. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви 20 филира.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се **Администрацији** а остали рукописи **уредништву „Српског Сиона“ у Карловце.** За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 12 филира од једног реда ситних слова. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима. — 576.